

Οι αιτίες της κρίσης στο

Το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων το οποίο επί είκοσι αιώνες τώρα υπηρετεί τους Αγίους Τόπους, φύλακας ακοίμητος των επί των Αγίων Τόπων Προσκυνημάτων του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και των επ' αυτών δικαίων του Ελληνικού Έθνους αλλά και της καθόλου Ορθοδόξου Εκκλησίας, αποτελεί, χωρίς καμία αμφιβολία, την πολυτιμότερα και αγιοτέρα κληρονομιά του Ελληνικού Γένους. Αυτό το γνωρίζαν και το γνωρίζουν οι απανταχού της Οικουμένης Έλληνες και γι' αυτό δεν έπαυσαν ποτέ να ενδιαφέρονται για το Πατριαρχείο των Ιεροσολύμων.

Του Αγιοταφίτη επισκόπου Κωνσταντίνης Νικηφόρου*

Δυστυχώς, όμως, η ανεκτίμητη αυτή κληρονομιά μας, κινδυνεύει σήμερα να αφανισθεί. Οι λόγοι για τους οποίους το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων κινδυνεύει να αφανισθεί είναι πολλοί και οι περισσότεροι είναι γενικώς γνωστοί. Το Πατριαρχείο, η Αγιοταφική Αδελφότης, το Τάγμα των Μοναχών το οποίο υπηρετεί τα Πανάγια Προσκυνήματα, τις Μονές και το Ποίμνιο των Αγίων Τόπων, ζει και λειτουργεί σε μια περιοχή πολύ δύσκολη και επικίνδυνη. Η εμπόλεμος κατάσταση, η οποία συνεχίζεται για πολλά χρόνια τώρα και μόνον ο Θεός γνωρίζει πότε και πως θα καλυτερέψει, δυσκολεύει πολύ την ζωή του Πατριαρχείου. Ιδιαίτερα τα δύο τελευταία χρόνια (2000-2002) η κατάσταση επιδεινώθηκε επικίνδυνα και απειλεί άμεσα την ύπαρξη του Πατριαρχείου. Η κατάσταση αυτή επηρεάζει άμεσα κάθε πτυχή του της ζωής του πατριαρχείου, δηλαδή το Ποίμνιο, τις Μονές, τους προσκυνητές των Αγίων Τόπων και τους πόρους συντήρησης, λειτουργίας και επιβίωσης του Πατριαρχείου. Και είναι μεν αλήθεια ότι το Πατριαρχείο αντιμετώπισε και στο παρελθόν παρόμοιες, δύσκολες και ίσως και δυσκολότερες καταστάσεις, όμως η σημερινή κατάσταση είναι κρισιμότερη για πολλούς λόγους, τους οποίους θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε στην συνέχεια.

Οι φανατικοί

Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων ζει και λειτουργεί ανάμεσα σε ανθρώπους και λαούς οι οποίοι, αν μη τι άλλο, δεν έχουν τις καλύτερες διαθέσεις για τους Αγιοταφίτες κληρικούς. Και αναφέρομαι ειδικά στους Εβραίους και τους Μουσουλμάνους της περιοχής. Βεβαίως είναι αλήθεια ότι η πλειοψηφία των ανθρώπων αυτών σέβονται και τιμούν τους ανθρώπους του κλήρου, έστω και μόνο για το γεγονός ότι υπηρετούν την Εκκλησία. Υπάρχει όμως και η μικρά μειο-

νότητα των φανατικών, οι οποίοι, καταλλήλως κατευθυνόμενοι, στρέφονται εναντίον κάθε πράγματος και ατόμου που δεν είναι μαζί τους ή δεν συμφωνεί με αυτούς. Εάν τώρα προσθέσουμε και τις αδυναμίες και τα προβλήματα που δημιουργούμε εμείς, ως άνθρωποι, καταλαβαίνει κανείς πόσο επισφαλής γίνεται η θέση μας στους τόπους αυτούς. Πολύ σωστά έλεγε κάποιος γέροντας ότι, και αν ακόμη εμείς οι Αγιοταφίτες ήμασταν άγγελοι με φτερά, πάλι θα αντιμετωπίζαμε δυσκολίες. Πόσο μάλλον τώρα που είμαστε κάτι λιγότερο από άγγελους.

Από την άλλη πλευρά έχουμε τους χριστιανούς των άλλων δογμάτων, λαϊκούς και κληρικούς, οι οποίοι, σε κάθε ευκαιρία κοιτάζουν να υποσκάψουν την υπόστασή μας, κυρίως από ζήλια για την θέση που κατέχουμε στους Αγίους Τόπους και για τον λόγο ότι εμείς κατέχουμε τα κυριότερα και περισσότερα Προσκυνήματα και Μοναστήρια των Αγίων Τόπων και όπως είναι φυσικό, όταν κάποιος θέλει να αρπάξει κάτι, σίγουρα θα αρπάξει από αυτόν που έχει και όχι από αυτόν που δεν έχει τίποτα.

Επίσης, έχουμε και μια μερίδα, δυστυχώς αρκετά μεγάλη, Παλαιστινίων χριστιανών, οι οποίοι, για πολλούς και διαφόρους λόγους, έχουν ξεσηκωθεί εναντίον του Πατριαρχείου και κάθε τι ελληνικού και ούτε λίγο ούτε πολύ ζητούν την απομάκρυνση των Ελλήνων κληρικών και την παράδοση του Πατριαρχείου στους Παλαιστινίους Ορθοδόξους. Δυστυχώς, μερικοί από τους λόγους που δημιούργησαν την κατάσταση αυτή είναι δικαιολογημένοι και αναφέρονται ειδικά στην αντιμετώπιση του Ποιμνίου μας

από το Πατριαρχείο, γενικότερα τα τελευταία εκατό χρόνια και ειδικότερα τα τελευταία είκοσι χρόνια της Πατριαρχίας του Πατριάρχου Διοδώρου (Καρίβαλη), του εκ Χίου.

Τα μεγάλα λάθη

Δυστυχώς, το Πατριαρχείο δεν ανταποκρίθηκε ικανοποιητικά στις ανάγκες του Ποιμνίου (επιμόρφωση του κλήρου, θρησκευτική εκπαίδευση. Τα σχολεία του Πατριαρχείου, τα οποία στο παρελθόν ήταν το καμάρι των Αγίων Τόπων, σήμερα έχουν υποβαθμισθεί τόσο πολύ που δεν αξίζει ούτε καν να αναφέρονται, εκτός βέβαια από ορισμένα που έγιναν τα τελευταία 15 χρόνια (3 και ίσως κανένα ακόμη που δεν γνωρίζω) και τα οποία έγιναν μεν κάτω από τις καλύτερες δυνατότες συνθήκες, αλλά υπολειπούν λόγω της ανύπαρκτης και τελείως ακατάλληλης επιβλέψεως από πλευράς του Πατριαρχείου. Ιδιαίτερα, ο Πατριάρχης Διόδωρος, έκανε ότι μπορούσε για να αποξενώσει το Ποίμνιο από το Πατριαρχείο. Τους κοροΐδεψε επανειλημμένα, τους προσέβαλε σοβαρά και γενικά αγνόησε τις ανάγκες του, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ενδιαφέρθηκε περισσότερο για τις ανάγκες και τα προβλήματα της Ελληνικής Κοινότητας των Ιεροσολύμων στην οποία έχουν απομείνει μόνο λίγοι Έλληνες και αν συνεχισθεί η ίδια συμπεριφορά του Πατριαρχείου προς αυτούς (συμπεριφορά περιφρόνησης, αδιαφορίας, εκμετάλλευσης και εκφοβισμού), σε λίγα χρόνια δεν θα μείνει κανένας, αλλά και της Αγιοταφικής Αδελφότητας, την οποία, ουσιαστικά, διέλυσε κυριολεκτικά.

Οι ξένες προπαγάνδες

Επίσης, το γεγονός ότι ξένες προπαγάνδες εισχώρησαν μεταξύ του Ποιμνίου, και δημιούργησαν μια εχθρική ατμόσφαιρα εναντίον του Πατριαρχείου, και η προπαγάνδα των ξένων δογμάτων, Καθολικών και Προτεσταντών, οι οποίοι με πολύ χρήμα εισέβαλαν στους Αγίους Τόπους, και όχι μόνο, και εκμεταλλεύονται τις συνθήκες που επικρατούσαν εκεί κατόρθωσαν να διασπασούν την ενότητα του Ποιμνίου των Αγίων Τόπων, το οποίο, πριν από εκατό χρόνια ήταν κατά το 95% χριστιανικό Ορθόδοξο, και να δημιουργήσουν πολλές μικρές κοινότητες, αντιμαχόμενες μεταξύ τους, να διαλύσουν οικογένειες, να δημιουργήσουν πολλά προβλήματα στο ήδη προβληματισμένο Πατριαρχείο μας, και κυρίως να πλήξουν την ενότητα και την συνοχή της χριστιανικής κοινότητας των Αγίων Τόπων με αποτέλεσμα να μην μπορεί η κοινότητα αυτή να αντιδράσει στις επερχόμενες συμφορές, να φύγουν πολλοί χριστιανοί στο εξωτερικό, ώστε σήμερα να υπάρχουν πολλοί περισσότεροι χριστιανοί των Αγίων Τόπων στο εξωτερικό, και στους Αγίους Τόπους να αποτελούν, οι χριστιανοί, μόνο το 1% του πληθυσμού, και να μειωθεί περίπου 50% η Ορθόδοξη Κοινότητα των Αγίων Τόπων.

Κακή οικονομική διαχείριση

Η διάλυση του Πατριαρχείου, και εδώ αναφέρομαι ειδικά στην Αγιοταφική Αδελφότητα, αποτελεί το μεγαλύτερο σήμερα πρόβλημα του Πατριαρχείου. Σ' αυτό συνετέλεσε και ο τρόπος διαχείρισης των οικονομικών του Πατριαρχείου που ήταν επί εποχής Πατριάρχου Διοδώρου, απλά, απαράδεκτος. Αξίζει να σημειωθεί ότι από την ημέρα της εκλογής του δεν παρουσίασε προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων του Πατριαρχείου, εκτός από μία φορά, το 1985 (προϋπολογισμό ελλείψης, τον οποίο διάβασε μια φορά ο τότε Πρόεδρος, επί των οικονομικών, Μητροπολίτης Σκυθοπόλεως Κωνσταντίνος, χωρίς να γίνει καμία συζήτηση επί αυτού), κατόπιν επισήμου καταγγελίας προς την ελληνική κυβέρνηση, του τότε Αρχιεπισκόπου και νυν Μητροπολίτου Διοικισαρείας Ιακώβου (Καπενεκά), περί του απαράδεκτου τρόπου της διαχείρισης των οικονομικών του Πατριαρχείου υπό του Πατριάρχου.

Κατά την περίοδο της Πατριαρχίας του εκχωρήθηκαν κτήματα του Πατριαρχείου, εντός και εκτός των ορίων της δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου, συμπεριλαμβανομένων της Ελλάδας και της Κύπρου, για εκμετάλλευση, προς τρίτους, χωρίς να δοθεί αναφορά στην Σύνοδο και χωρίς να ξέρει κανείς, εκτός από τον ίδιο τον Πατριάρχη, τους όρους των συμφωνιών.

Άρχισε ορισμένα μεγαλεπήβολα έργα χωρίς κανένα προγραμματισμό και χωρίς να ρωτήσει κανέναν, (αναφέρω ενδεικτικά, το κτήριο της Βηθλεέμ, το οποίο τελικά το χάσαμε, και το Μοναστήρι της Ιόππης), με αποτέλεσμα να στοιχίσουν τεράστια ποσά -πολύ περισσότερα απ' ότι έπρεπε, σύμφωνα με τα επικρατούμενα δεδομένα-, να καταπαταλήσει τις οποιεσδήποτε (γνωστές και άγνωστες) οικονομίες του Πατριαρχείου (από τον προηγούμενο Πατριάρχη), να καταστρέψει οικονομικά το Πατριαρχείο, και στο τέλος να μείνουν στη μέση, ενώ τα Προσκυνήματα και τα Μοναστήρια μας βρίσκονται σε θλιβερή κατάσταση. Τέλος, κανείς δεν γνωρίζει μέχρι σήμερα ποια είναι η οικονομική κατάσταση

Πατριαρχείο Ιεροσολύμων

του Πατριαρχείου μας και είμαι βέβαιος ότι και ο νέος ο Πατριάρχης έχει πελαγώσει με την κατάσταση.

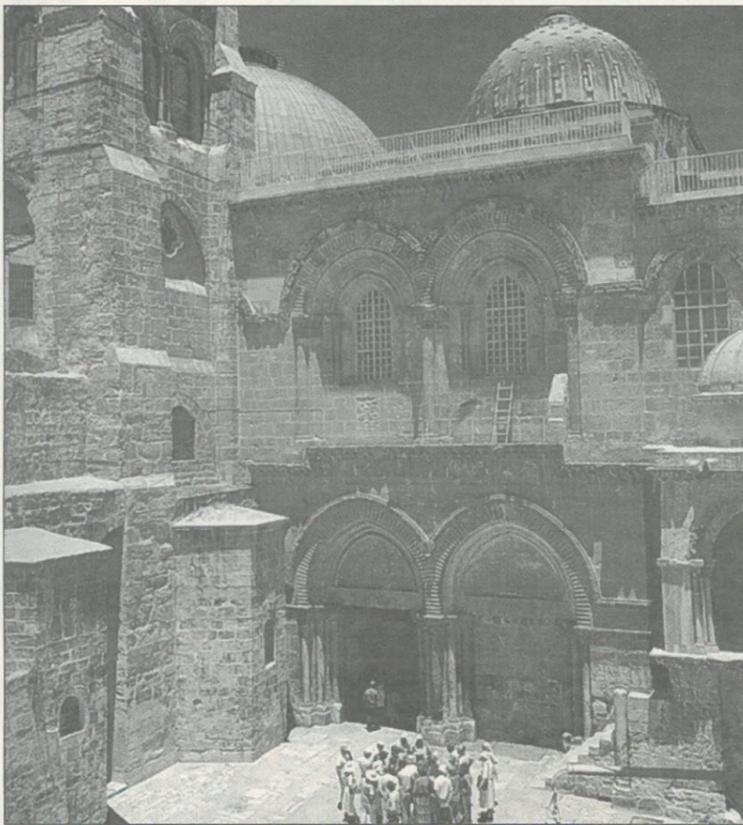
Υπό διάλυση

Η Αγιοταφική Αδελφότης βρίσκεται υπό διάλυση. Ο αριθμός των μελών της μειώνεται συνεχώς, κυρίως λόγω της δικτατορικής συμπεριφοράς του Πατριάρχου Διοδώρου ο οποίος, αφ' ενός μεν δεν φρόντισε να προσελκύσει νέους αδελφούς, αφ' ετέρου δε έδωχνε με το παραμικρό αδελφούς, παλαιούς και νέους, πολλοί από τους οποίους υπηρέτησαν για πολλά χρόνια το Πατριαρχείο και οι οποίοι διαμαρτυρήθηκαν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο για την κατάσταση αυτή. Έκοψε, από το 1985, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των Αδελφών, με την δικαιολογία ότι δεν υπάρχουν χρήματα για τον σκοπό αυτό, αλλά για τον εαυτό του και τους «ημετέρους» πάντα υπήρχαν χρήματα. Αυτό ανάγκασε μερικούς Αδελφούς, οι οποίοι μπορούσαν να διαθέσουν το ποσό, να αγοράσουν ιδιωτική ασφάλιση, ενώ οι υπόλοιποι έμειναν ανασφάλιστοι και αναγκάζονταν να ζητιανεύουν για τη περίθαλψη τους, όταν υπήρχε ανάγκη.

Η λειψανδρία είναι μεγάλη και οι ανάγκες της Αδελφότητός μας τεράστιες. Σαν παράδειγμα αναφέρω τον Πανίερο Ναό της Αναστάσεως, ο οποίος είναι το κέντρο όλου του Χριστιανικού κόσμου και ο κύριος σκοπός της υπάρξεώς μας στους Αγίους Τόπους, και ο οποίος θα έπρεπε να έχει πάντοτε το κατάλληλο και απαραίτητο προσωπικό για τις ανάγκες του, (τουλάχιστον 25 κληρικούς και μοναχούς) τα τελευταία είκοσι χρόνια δεν έχει παραπάνω από 6 - 8 διακονητές. Το ίδιο ισχύει και για την Βηθλεέμ και για τα άλλα Προσκυνηματα.

Η Πατριαρχική Σχολή

Η Πατριαρχική Σχολή, η οποία είναι το φυτώριο της Αγιοταφικής Αδελφότητας, κινδυνεύει να κλείσει λόγω ελλείψεως μαθητών, επειδή το Πατριαρχείο αδιαφόρησε τελείως για ό,τι αφορά την Σχολή. Δυστυχώς, το Πατριαρχείο συμπεριφέρθηκε μέχρι τώρα προς την Σχολή με ένα τρόπο που δείχνει ότι δεν αντιλήφθηκε την ζωτική σημασία της για το μέλλον του Πατριαρχείου. Για την προσέλκυση νέων μαθητών χρειάζεται εκστρατεία σε κάθε τόπο όπου πιθανόν να υπάρχουν υποψήφιοι μαθητές. Το γεγονός ότι στην περιοχή του Πατριαρχείου επικρατεί εμπόλεμος κατάσταση και ως εκ τούτου είναι πολύ πιο δύσκολο να αποφασίσει να μεταβεί κάποιος εκεί, το γεγονός ότι σήμερα δύσκολα οι γονείς αποφασίζουν να επιτρέψουν στα παιδιά τους να ιερωθούν, αλλά και η κοινωνία μας γενικά αποτρέπει τους νέους να ενταχθούν στο κλήρο,

κάνουν την προσέλκυση νέων μαθητών ακόμη πιο δύσκολη αλλά και πιο επιτακτική την ανάγκη να κάνει, το Πατριαρχείο, ακόμη μεγαλύτερες προσπάθειες προς τον σκοπό αυτό, εάν βέβαια, θέλει να επιβιώσει. Αφού έλθουν, χρειάζεται προσοχή, φροντίδα και προσπάθεια να πεισθούν ότι το Πατριαρχείο θα κάνει ότι είναι δυνατόν για να τους βοηθήσει να γίνουν πετυχημένοι άνθρωποι, είτε μένουν να υπηρετήσουν το Πατριαρχείο είτε όχι. Δεν είναι δυνατόν να πείσουν κανένα παιδί να μείνει, όταν αυτό στερούν το δικαίωμα να αποκτήσουν ανωτέρα μόρφωση και ακόμη όταν τα τιμωρούν επειδή θέλουν να σπουδάσουν, όπως συνέβη στο παρελθόν με αρκετούς Αδελφούς, οι οποίοι αναγκάστηκαν να φύγουν, μόνο και μόνο γιατί το Πατριαρχείο δεν τους έστειλε να σπουδάσουν. Από το Πατριαρχείο, λοιπόν, εξαρτάται να τους πείσει να μείνουν. Ταυτόχρονα χρειάζεται, το Πατριαρχείο, να οργανωθεί και να φροντίσει για τους Αδελφούς που υπάρχουν εκεί, διότι καμία υπόσχεση και καμία φροντίδα δεν πρόκειται να πείσει τα παιδιά να μείνουν, εάν βλέπουν ότι το Πατριαρχείο αδιαφορεί για τα παλαιότερα μέλη της Αδελφότητας, όπως δυστυχώς γίνε-

ται τα τελευταία χρόνια.

Ανάγκη επιστροφής των αδικημένων Αγιοταφικών

Αλλά και αν ακόμη δεν μείνουν, θα είναι θετικά στελέχη της κοινωνίας, όπου κι αν βρίσκονται, θα ενθymούνται σε όλη τους την ζωή την προσφορά του Πατριαρχείου και θα κάνουν ότι μπορούν για να βοηθήσουν το Πατριαρχείο. Γιατί είναι γνωστό ότι, ακόμη και Αδελφοί που έφυγαν καταδιωγμένοι και αδικημένοι από το Πατριαρχείο, δεν παύουν να ενδιαφέρονται γι' αυτό, βεβαίως και κυρίως για τα Πανάγια Προσκυνηματα τα οποία είναι και η λατρεία όλων μας.

Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, είτε το

θέλουν μερικοί είτε όχι, είναι η καρδιά όλου του Χριστιανικού κόσμου και θα έπρεπε να τύχει της αμέριστης συμπαράστασης όλων των Ορθοδόξων χριστιανών και ιδιαίτερα των Ελλήνων. Θα έπρεπε, και μπορούσε, να γίνει το κέντρο όλου του χριστιανικού κόσμου. Δυστυχώς λόγω δυσχερών συνθηκών, προσωπικών αδυναμιών σκοπιμοτήτων και μικροφιλοδοξιών βρίσκεται σε πολύ θλιβερή κατάσταση και κινδυνεύει να αφανισθεί. Εξαρτάται από την σημερινή ηγεσία του κατά πόσον θα επέλθει η μοιραία εξαφάνιση ή θα μπορέσει να ορθοποδήσει και να ανταποκριθεί στην αποστολή του.

Το μέλλον και η θέση μας ως Χριστιανοί

Επίσης, το μέλλον του Πατριαρχείου, εξαρτάται και από τους υπολοίπους χριστιανούς, κληρικούς και λαϊκούς, διότι το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, οι Άγιοι Τόποι, δεν είναι κληρονομιά και περιουσία μερικών ατόμων, αλλά ανήκει σε όλο τον χριστιανικό κόσμο και θα πρέπει όλοι να ενδιαφερόμαστε γι' αυτό. Και είναι μεν αλήθεια ότι είναι πάρα πολλοί εκείνοι που ενδιαφέρονται, αλλά όχι όσο πρέπει. Και δεν εννοώ μόνο το ενδιαφέρον για την οικονομική βοήθεια προς το Πατριαρχείο αλλά και το έμπρακτο ενδιαφέρον για την σωστή λειτουργία του. Πρέπει να ενδιαφερόμαστε όλοι για το εάν αυτοί που μας εκπροσωπούν εκεί κάνουν καλά τη δουλειά τους.

Και όταν μεν την κάνουν, να τους συμπαρασταθούμε με όλες μας τις δυνάμεις. Όταν όμως δεν ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους να τους εγκαλούμε και στην ανάγκη να τους απομακρύνουμε από εκεί για το καλό του Πατριαρχείου. Για να γίνει όμως κάτι τέτοιο θα πρέπει όλοι να βοηθήσουμε, αφ' ενός μεν για να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη του Πατριαρχείου και ύστερα για την επάνδρωσή του με αρκετά και ικανά στελέχη τα οποία θα το οδηγήσουν στην θέση που του αξίζει. Το μυστικό είναι η καλή διαχείριση των υποθέσεων του Πατριαρχείου. Όταν υπάρχει καλή διαχείριση βρίσκεται λύση για όλα τα προβλήματα. Όταν δεν υπάρχει καλή διαχείριση τότε και τα πιο ασήμαντα προβλήματα φαίνονται μεγάλα και άλυτα.

* Ο επίσκοπος Κωνσταντίνης Νικηφόρος, απομακρύνθηκε και καθαιρέθηκε από το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων επί Πατριάρχη Διοδώρου, γιατί τόλμησε να διαμαρτυρηθεί για την όλη οικτρά κατάσταση. Η καθαίρεση του έγινε χωρίς δίκη και με μοναδική κατηγορία το ότι διαμαρτυρήθηκε εν Συνόδω, γεγονός που σύμφωνα με γνωματεύσεις Κανονολόγων Πανεπιστημιακών καθηγητών καθιστά την καθαίρεση παράνομη και αντικανονική. Ο νέος Πατριάρχης Ιεροσολύμων Ειρηναίος σύμφωνα με πληροφορίες προσαυτολιζείται να αποκαταστήσει τη νομιμότητα, να άρει την αδικία και να συμπεριλάβει στις τάξεις των Αγιοταφικών τον κ. Νικηφόρο. Δεν αποκλείεται ως αναφέρουν μάλιστα καλά ενημερωμένες πηγές, να τον αναβαθμίσει σε Μητροπολίτη (γιατί ήδη ο τίτλος επισκόπου Κωνσταντίνης έχει δοθεί στον Αρχιεπίσκοπο Αρσένιο) και να του αναθέσει την ευθύνη της Εξαρχίας του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων στις ΗΠΑ.

ERESSOS TRAVEL - Ιωάννης Ε. Βαφίας

Εκδρομικά προγράμματα ευαισθησίας για τη Θρησκευτική και Πολιτιστική κληρονομιά των νησιών μας

Καβέτσου 40 - 811 00 ΜΥΤΙΛΗΝΗ - τηλ.: (22510) 42746 - 42313, Fax. 45682, Κιν. 0944 - 623883

Μυτιλήνη - Χίος - Μικρασιατικά Παράλια
Οδοιπορικά στα νησιά των Αγίων, των Μοναστηριών και των Χριστιανικών Μνημείων.

Οργανωμένες επισκέψεις στα Κάστρα της ευσέβειας, σε περικαλλείς Ναούς μοναδικής ομορφιάς, παρεκκλήσια και γραφικά Ξωκλήσια, μοναστήρια και ασκητήρια, που αποτελούν πνευματικά προπύργια της Χριστιανοσύνης και της Πατρίδας μας.

Ιερή οδοιπορία, συνδυασμένη με πάρα πολλές φυσικές καλλονές και πολιτιστικές επισκέψεις, που χαρίζει όχι μόνο ένα ευχάριστο ταξίδι, αλλά και μία αλησμόνητη Θρησκευτική και Πολιτιστική βιωματικότητα και εμπειρία.

Οι κάτοικοι των νησιών μας, με την προαιώνια ήμερη και καλοσυνάτη φιλοξενία τους, σας περιμένουν. Αξίζει να τους επισκεφθείτε.